

Forfatter: Skaaning, Lasse

Titel: BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Skaaning, Lasse (1544-12-09)

Citation: Skaaning, Lasse: "BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Skaaning, Lasse (1544-12-09)", i *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)*, TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR), s. 89. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000743146-001-shoot-L0007431460010097.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Bø, 9. December 1544.

Lasse Skaaning til Mogens Gyldenstjerne.

Hans Brev af September har han først modtaget St. Nikolaj Aften. Han tror ikke, at Skipperen paa Mogens Gyldenstjernes Skib i Svendborg kan faa saa store Master som opgivet. Om noget Smør, som er fremkommet i mindre god Tilstand. Almuen i hans Len er meget uvillig, fordi Christoffer Galle har udspreedt, at han skulde have Lenet fra M. G. Ogsaa Lovmand Laurits Torstensøn gør Bønderne uvillige, og de holder med ham. Om de Skibe, som han bygger for M. G. Han klager over, at Kreaturerne og Hestene dør for ham af Skab, saa han ikke kan faa Kornet i Jorden. Om Klæde. Han spørger, om M. G. kan skaffe Redskab til det store Skib, eller om han vil sælge det.

Mind iødmøg tro plegtig tieniste eder altid sent med Gud. Kerre herre, ma i vidhe, ad ieg ffick eders skriuelce, som skreuet var i Køuenhand i ten maned Septembris oc kom icke till meg før sancte Nicolai afften. Huilkid som i skriue meg till, ad ieg skall bestille eders skiper ad vorind en last i Suindsund, oc haffuer ieg formergt i hans egit breff, ad hand icke vill haffue andit end master; tuill meg storligen, ad hand skall faa sadane treder, fordii ad almuin haffuer icke magt till ad ladhe kumme tem vd, dog vill ieg gøre mit besthe der i oc forhøre thet med bonderne i vinter, om the kundhe aff sted kumme sadan last till vorind. Spirer oc andre sma mastir ma hand vell faa der, meden mastir om iiijxx palme troer ieg icke, ad bonderne skal haffue magt ad lade kumme vd; ieg vill forhøre thet med thet føythe, saa vill ieg skriue hanum till ad Hollan med the føythe skiff, som øffuir seigllel). Kerre herre, som i giffue meg till kendhe, ad i haffue fait skade paa thet smør, som ieg haffuer ned sent her till daus, Gud skall uidhe, ad thet er meg høueligen i mod, om thet er icke vell fremkummit. Føythe tid ieg kom her op i landit, daa var meg saa for sagt, ad ter borde icke mer i en tønne stød is end xv linspund, som skulle uere køffmands gods; s. 90 saa haffuir ieg oc giort her till daus; meden skall ieg stødhe huer tønne ffuld vnder krøisningen, saa vell de store tønnir som de sma, vid ieg icke, om thet kand vere eders gaund. Her till haffuer ieg stødte eftir vegtin, en part tønnir rammir ieg till køffs, som store oc tøycke erre, oc en part smalle tønnir, dog stødte ieg huer eftir som vegtin vduis; her till daus haffuir ieg hafft godhe mend øffueruerindis, som haffue set, huorledis som ieg haffuir handled med same smør, oc haffue de set, ad huer tønne haffuir stait skelligen sin vegt, før de vorde till slane, en part aff thet smør, som ned kummid er, laa her lenge, før ieg kundhe faa thet ned for vfridskill, dy kunde thet fføidhe bodhe, iu lengir thet laa, iu mindre kundhe uegtin uere. I fior høst kam thet icke lengir en hart vid Marstrand, oc der lae de med skudin i vj vckir bølrløs oc motthe saa løffue ihem igen, oc altid skulle thet løfftis oc fløtis, oc lagin vdrand; der med er tenne skadhe paa kummid, andersløs uid icke ieg, ad thet skulle till kumme, saa sant ihelpe meg Gud oc aldri sandir mer, oc alt thet smør, som ieg haffuer her i landit sold for eder, var aldri anderløs støt, en som thet, ned kummit er, oc inden(!) strafit thet saa her i landit, oc biuds meg endnu ij støycke kledhe for huer tønne, om ieg hade magt till ad sellid. Kerre herre, gørir for Gus skill oc tager meg icke till vuille, hues skadhe som i haffue faid paa same smør, vill ieg eder thet gerne oprette eftir mind ffatige formue; ieg seter thet i Gus hand oc till eders strengheds misskun oc edillhed. Ville eders strenghed vell gøre for Gus skill oc skrive meg eders ville till, huerlød is som i ville haffue thet støt, saa vill ieg rette thet ther eftir, saa vill ieg daa stødhe det smør om igen, som ieg haffuir nu i høst samend støt, før thet kummir ned till eder2). Saa ma i vidhe, kerre herre, ad her nu i sommir var almuen forført i eders len og gick sadane tidinder, ad i vore aff med lenin, ocs. 91 sagdhe de aff Christoffer Gallis or, som hand skulle sagt for noglle bossmend, som ihem fore igen, ad hand skulle køit(!) her nede i landit, ad hand skulle hafft lenin ifra eder, for dy ad ieg ville icke giffue hans fadirs suend tend sag till, som eder till fall i eders len i fior, oc derfor bleff hand meg vred oc vgunstig; saa haffuir ieg hørt tidinde aff hans or, ad hand skulle ffløi thet saa, ad i skulle aff med lenin. Efter sadane or oc tidinder daa kunde ieg icke fa lidinen(!) till hoffue, oc motthe ieg tinge iij ganghe paa hanum, oc suaræde, ad the befrøgtid seg, ad the skulle giffue hanum to ganghe vdh, oc kundhe ieg inden suar faa paa hanum før otthe daghe nest for Martini; saa dro thet meg saa langt vdh, adh ieg icke kundhe faa hanum ned nu i aar. Saa er meg nu verfarit, som mangen mand vil besto med meg, oc gick hand vd i andre len i tid oc stund vdin i eders forlening, oc er almuen meg en nu møygit vuillig oc genstridig oc en nu foruenthe, ad hand skall kumme oc aname lenin. Slig en tvedragt er her paa ferde.3) I huem som tøris radgiuer er, vid ieg icke en nu, dog fair ieg thet vel ad vidhe i fremtiden; mend tenne loffmand Lauris Tostinsøn han er friligen i spillid oc gør meg almuin møygid vuillig. Saa snart som nogen bonde kummir for nogen sag, saa erre dhe hos hanum oc spørre till rads oc giffue hanum gunst oc gaffue, i hur hand foruender thet, taa fair hand io vist peningen. Gud giffue, ad eders strenghed kunde fa her noglle godhe rad her till. Tal ieg noget her om, saa holler han med bønderne, og bønderne med hanum, saa ieg haffuer slet ingen gang. Kummir her icke anden vendin paa, da vill ieg ty gange heller bliue her nede i landet hos eders strenghed och gøre eder all ten tienisthe, som meg møyeligt er ad gøre mind herre oc husbonde. Bonderne haffue her med fremgang, ieg haffuir spot oc skam der aff, oc i haffue skadhe der øffuer, for ieg kand ingen bugt naa paa tem. Kerre herre, tenckers. 92 her et sind till; i sidhe meg vndertiden langt fra handen; der dristir mangen mand paa; ieg vid icke, huem her i landet som ieg skal klaue meg for4); motthe ieg oc torde giffue eder mind brøst till kendhe, daa vid ieg vel, hur til gair i mange madhe. Saa ma i vidhe, kerre herre, om tenne skiffsbøigning, som ieg haffuer her for handen paa erre vegne, saa ma i vidhe, ad ieg haffuir nu thet store skiff borfult, oc er sa ner bundhit, som fulkummis kand i fiorten dage med all the band, som i skulle, oc sidin vil ieg lade legge belke, langrimmir oc sukrafftir i, som der til hør. Kølsuinid er i lagt oc tilfelld, som thet skall vere, oc skal her ingen fforsømilce tages, for der skal meg Gud til ihelpe, saa thet skal bliue redhe met thet snaristhe, som møyeligt kan vere. Iagtin haffuer ieg oc heltin borfuld; mer arbe

kundhe ieg icke affsted kumme tenne sommir, som mangel dannemand vidh. Ieg skal bestille i tenne lansendhe, hues del som i haffue meg befalt, thet besthe som ieg kan, oc Gud vil giffue meg løicke till, som ieg vil beuesse med dannemends breff oc siel 5). Oc ma i vidhe, kerre herr[e, ad m]ig er i thette aar stor modgang paa kummid, saa her døir vd for m[ig] hesthe, øg oc fe, saa ieg haffuer intid ad holle gordin med, oc gair her en stor plaue paa øghe med ten skab, ad ieg behollir aldri en hest paa gordin; nu kand ieg icke øffuir giffue gordin ten stund ieg haffuer tenne boignind for, thet star nu i Gus han, hurlødis som ieg kan faa mit korn i iorrend i aar, ieg haffuir aldri en øg igen, saa sant ihelpe meg Gud, oc mangel dannemend skal besta med meg, oc et gør meg verst øffuir alt, ad eders hest, ten gra, bleff oc død aff same skab; thet star til Gudh oc eders strengthed, hur som i ville gøre her vdi; ieg kand intidh her om; hade hand verit c gøillin ver, som hand icke xij lod sølff var ver, daa hade der ingin rad stait till, thet saa godhe mend, som er mit vindisbøir her om, hur tilgaid er. 6) Vil Gud ickes. 93 snart omuendhe ten plaue, taa bliuir ieg en vdstrogin stakerll. Kerre herre, ville i skriue meg till, hur som i erre til sinds med thet store skiff, nor Gud vill, ad thet vordir redhe, om i ville ladhe selue bruge thet, ellir oc om i erre til sinds ad selle thet. Ville i sellue ladhe brugit, ad i ville daa redhe eder paa reskaff, som tienne kand der till; last vill ieg besørge der till, som hund kand kreffue; der vill iij vellige angker till. Dog vil ieg kumme ned till eder i sommir eftir reskaff med mind skudhe, ad ieg visthe, hurt som ieg skal løffue oc finge thet for meg. Haffue i skreuit meg noglle iøttermere breff till i sommir, en som thette, ieg nu senist fick, da skulle i vidhe, ad ieg haffuir icke faid tem. Saa møgit kledhe, som ieg kand affsted kumme, skulle i faa ned til eder ad forarit; meg star kledhe til, ieg kand icke ffa thet før sommirind; saa haffue de loffuit, ad ieg skall faa thet. Ville i selle thet skiff, daa ville ieg talle med eder, før i gøre nogit køff der om; daa vill ieg giffue eder til kendhe til forind, haud(!) thet er for et skiff paa storlighed oc dret, før i selle thet. 7) Kerre herre, skriuer meg till igen suar paa alle errindhe, som ieg kand vidhe ad rethe meg efter. Strax i fasthe vil ieg lade bøigge paa skiuen; bodhe skiffbodhene haffuer ieg oc i bøignin, oc skal bliue til redhe i tid oc stundh. Haffuer ieg icke nu mere oc biudhe eder till paa thenne tid. Her med eder ten euighe Gud befalindis til liff oc siell. Skreuit paa Bø tisdagin nest efter Nicolai anno domini mdxliij.

Lasse eders fatige  
Skoningh tiennere.

(Bagpaa: Seglet, Udskriften og Mogens Gyldenstjernes Paaskrift:)

Erlig velbøirdig mandh och strenge rider her Mains Gøillenstjerne, høuismandh paa Draussholm, sind herre och husbonde, tillkummindis thette breff.

Lasse Skonyng anno 1544 f. c.

s. 94(Mogens Gyldenstjernes Randbemærkninger:)

1) Om tend last tyl Holland tyl myt skyb at bestylle. 2) Om tet smør. 3) Om Crystoffer Galle at gøre tem liidug(!) vdy mit len. 4) Om Lauers Torstenssen at gøre bønder vvyllig. 5) Om ten skybbyngnyng. 6) Om heste oc øg ter dør. 7) Om redskab tyl skybene. Om ieg wyl siellige tet store skyb.